

॥ శ్రీ ॥

అథ శ్రీ త్రివిక్రమపండితాచార్యసుత శ్రీ నారాయణపండితాచార్యవిరచితః

॥ శ్రీ మధ్యవిజయః ॥

3. తృతీయః సర్గః

అథ కదాచన సుందరనందనస్మితముఖేందుదృశాం దయితౌ నృణామ్

|

మహమతో నిజబంధుముదే ముదా ప్రయయతుః స్వజనైః సహ

దంపతీ ॥ 3.0 ॥

స్వజనతాపగమాగమసంగమప్రతిసభాజితపూర్వకసంభ్రమే |

అవిదుషీ జననీతి స బాలకః శరణతో రణతో నిరగాన్నభిః ॥ 3.1 ॥

క్వ ను యియాససి తాత న సాంప్రతం స్వజనసంత్యజనం తవ

సాంప్రతమ్ |

ఇతి విభుః పథిక్వైరుదితో వ్రజన్ స్మితమనాకులముత్తరమాతనోత్ ॥ 3.3

॥

త్వరితమేత్య స కాననదేవతాసదనమత్ర ననామ రమాపతిమ్ |

అపి తతః ప్రగతో లఘు నాళికేయుపపదాంతరసద్మగతం చ తమ్ ॥

3.4 ॥

నళిననాభనిభాలనసంమదాగమవికస్వరభాస్వరలోచనః|

జనమనోనయనాంబుజభాస్కరో రజతపీఠపురం ప్రయయావసౌ ॥ 3.5

||

సుహయమేధగణాతిశయాలవో హరినమస్కృతయః సుకృతా ఇమాః
ఇతి సురైరపి భూసురమండలైః సమనమత్ స సవిస్మయమీక్షితః || ౩.౬

||

న హి హరిం సతతం న నమత్యసౌ న చ న పశ్యతి నాపి న వందతే |
అపి తథేతి విధాయ విశేషతః స నను సాధుజనాన్ సమశిక్షయత్ ||

3.౭ ||

అనవలోక్య సుతం సుతవత్సలో మృగయతే స్మ మహీసురపుంగవః |
ముహూరప్పచ్చదముష్య గతిం నరాన్ పథి పథి ప్రగతోనుపదం ద్రుతమ్

|| ౩.౮ ||

జనసదాగతిసూచితవర్తనా ప్రతిపదం వ్రజతా పరయా తృషా |
ద్విజమహామధువేన మనోహరం స్మితమలాభి సుతాననవారిజమ్ || ౩.౯

||

విరహదూనతయోద్గమనోన్ముఖం న్యరుణదశ్రు పురా స యయోర్ద్ధుశోః

|

అథ తయోః ప్రమదోత్థితమప్యదః ప్రతినిరుద్ధ్య గిరం గురురబ్రవీత్ ||

3.౧౦ ||

అయి సుతేదముదాహర తత్ప్రతో నను సమాగతవానసి సాంప్రతమ్ |
స్వజనతారహితస్య తు కోఽత్ర తే సహచరోఽర్భక దీర్ఘతమే పథి ||

3.00 ||

జనకవాచమిమామవధారయన్ కళముదాహరదంబురుహేక్షణః |
స్వపదమావ్రజతో వ్రజతోఽప్యతౌ నను సఖా మమ కాననగో విభుః ||

3.01 ||

తదితరాయతనాత్తు యదాఽగమం కృతరతిః ఖలు తత్ర హరిః సఖా
అహమిహోపి మహేంద్రదిగాలయం ప్రణతవానుత యావదధీశ్వరమ్ ||

3.03 ||

అపి తతోఽహముపేత్య సహమునా భగవతేఽత్ర సతే ప్రణతిం వ్యధామ్
|

ఇతి నిగద్య విభాతి శిశుః స్మ విస్మితసభాజనచీర్ణసభాజనః || 3.04 ||

విరహితస్వజనం చరణప్రియం వివిధభూతభయంకరవర్తమి |

అయి కృపాలయ పాలయ బాలకం లఘుశుభస్య మమేత్యనమద్

ద్విజః || 3.05 ||

తముపగృహ్య సుతం సుతపోనిధిః గృహమసౌ గృహిణీసహితో

యయౌ |

ఉదయతీతి హి బాలదివాకరే స్మితమభూత్ సుజనాననవారిజమ్ ||

3.06 ||

వరవిమానగిరావపి చండికా శిశుమహో జననీ తమలాళయత్ |

అపరథా పరితుష్టమనాః కథం చిరమిష్టాష వసేద్ విసహాయకః || 3.07

||

సకలశబ్దమయీ చ సరస్వతీ సతతమానమతి స్వయమేవ యమ్ |
ద్విజవరోఽథ కదాచన మాతృకాః కిల సుతం పరిచాయయతి స్మృతమ్
|| 3.౧౮ ||

లిపికులం నను తాత గతే దినే లిఖితమేవ పునర్లిఖితం కుతః |
ఇతి నిజప్రతిభాగుణభావితం హరిపదస్య వచస్తమనందయత్ || 3.౧౯ ||
శిశురసౌ ప్రతిభాంబుధిరిత్యలం జనమనోవచనగ్రహపీడనా |
న భవతాదితి తం విజనస్థలే స్వతనయం సమశిక్షయదేషకః || 3.౨౦ ||
మహవతా స్వజనేన సమీరితస్వజననీసహితేన కదాచన |
రుచిరవాచనయాఽర్చితవాక్ప్రియా ప్రతియయే ప్రభుణా ఘృతవల్ల్యపి
|| 3.౨౧ ||

పరిషదా నితరాం పరివారితః శివపదః కిల ధౌతపటోద్భవః |
ఇహ కథాం కథయన్ దదృశే తతః పృథుధియా
పృథుకాకృతినాఽమునా || 3.౨౨ ||

ఇదమువాచ విచారవిచక్షణః శుచి వచః శనకైః స జనాంతరే |
అపరథా కథితం కథక త్వయా నను మతాన్మహతామితి సస్మృతమ్ ||
3.౨౩ ||

అగణయన్న శివం జనతా తదా సవచనే వసుదేవసుతాహ్వయే |
ముఖరమిచ్ఛతి కో మృగధూర్తకం ప్రకృత హుంకృత సింహ శిశౌ సతి ||

3.28 ||

అథ కథం కథయేతి తదా జనే గదితవత్యుచితార్థముదాహరన్ |
స సమలాళ్యత విస్మయీభిర్నరైః అపి సురైర్విజయాంకురపూజకైః ||

3.29 ||

స జననీసహితో జనకం గృహే ప్రగతవాంస్తముదంతమవేదయత్ |
నిగద తాత శివః కథకః స కిం వితథగీరథవాఽహమితీరయన్ || 3.29

||

నను సుతావితథం కథితం త్వయేత్యముముదీర్య సవిస్మయమస్మరత్ |
ప్రకృతితః కృతితా ఖలు మే శిశోః మదధినాథదయోదయజేత్యసౌ ||

3.30 ||

కథయతాం ప్రథమే కథయత్యలం స్వజనకే జనసంఘవృతే కథామ్ |
సకలలోకమనోనయనోత్సవః చతురధీః స కదాచిదవాచయత్ || 3.30

||

వివిధశాఖిపదార్థనివేదనే లికుచనామ్నీ తదాఽనుదితార్థకే |
కిమితి తాత తదర్థమవర్ణయన్ కథయసీతి శనైరయమబ్రవీత్ || 3.31

||

అవదతీతి పితర్యపి చోదితే ప్రతిబుభుత్సుషు తత్ర జనేష్వపి
అయముదీర్య తదర్థమవాప్తవాన్ పరిషదో హ్యసమానసుమాననామ్ ||

3.30 ||

బహువిధైశ్చరితైరితి చారుభిః సకలలోకకుతూహలకారిణమ్ |
ద్విజవరేణ వయస్యచితే స్థితం తముపనేతుమనేన దధే మనః || 3.30

||

సముచితగ్రహయోగగుణాన్వితం సమవధార్య ముహూర్తమదూషణమ్

|

ప్రణయబంధురబాంధవవానసౌ ద్విజకులాకులముత్సవమాతనోత్ ||

3.31 ||

వివిధవేదతయా విజిహీర్షవో వదనరంగపదేస్య చిరాయ యాః |

సురవరప్రమదా అపి సప్రియా అభిననందురహో వియతో మహమ్ ||

3.33 ||

విహితసాధనసాధితసత్త్రియోజ్వలనముజ్జ్వలధీర్జ్వలయన్నయమ్ |

ఉపనినాయ సుతం సుకుమారకం కుశలినం కుశలీకృతశీర్షకమ్ || 3.34

||

పరిచరాగ్నిగురూ చరితవ్రతః సుచరణః పఠ సాధు సదాగమాన్ |

ఇతి గురోస్త్రిజగద్గురుశిక్షణే స్ఫుటమహాసి సురైః కృతసాక్షిభిః || 3.35 ||

జితకుమారగుణం సుకుమారకం నిజకుమారమవేక్ష్య నిరంతరమ్ |

సముచితాచరణే చతురం స్వతః క్షితిసురో ముదమాయత శిక్షయన్ ||

3.36 ||

సపటఖండమకించనవత్ క్వచిత్ స్వవిభవానుచితం చరణాదికమ్ |

భువనభర్తురహో స్వనిగూహనం సురసభాసు కుతూహలమాతనోత్ ||

3.32 ||

అవిరళైర్గరళోష్ఠుభిరాకులీ కృతసమస్తజనో విచచార యః |

క్వచిదముం నిజఘాంసురశాంతిమానుపససర్ప స సర్ప మయోఽసురః

|| 3.3౮ ||

త్వరితముద్యతవిస్తృతమస్తకః ప్రతిదదంశ యదైనమవిక్షతమ్ |

ప్రభుపదారుణచారుతరాంగులీవిహృతిపిష్టతనుః ప్రతతామ సః || 3.3౯

||

గరుడతుండమివ ప్రతిపన్నవాన్ ద్విజకుమారపదం స మమార చ |

సముచితం చరితం మహతామిదం సుమనసో మనసేష్టమపూజయన్ ||

3.౪౦ ||

గిరిశగుర్వమరేంద్రముఖైశ్చ యచ్ఛరణరేణురధారి సురేశ్వరైః |

క్షితిసురాంఘ్రుభివందనపూర్వకం స విదధేఽధ్యయనం ఛలమానుషః ||

3.౪౧ ||

కరతళే ఖలు కందుకవత్ సదా సకలయా కలయా సహ విద్యయా |

అరిధరేణ సమం స్ఫురితం గురోః మనసి తస్య విడంబయతో జనాన్ ||

3.౪౨ ||

అనధికైరధికైశ్చ వయస్యథో బహుభిరధ్యయనోపరమాంతరే |

అనికటే వటుభిః పటుభిర్గురోః స విజహార సుఖీ సఖిభిః సమమ్ ||

3.83 ||

పదముదీర్య జవేన యియాసితం ద్రుతసఖిష్టభవత్ స పురస్సరః |
అయమయత్పతయేతి న విస్మయో నను మనోజవజిత్ పవనోఽసకౌ ||

3.84 ||

ప్లవనతేజసి హంత న కేవలం విజితవాన్ స తదా సకలాన్ జనాన్ |
ప్రభునిదేశకరో హనుమత్ తనౌ నను జిగాయ స వాలిసుతాదికాన్ ||

3.85 ||

జలవిహారపరాజయిభిః స్పృధా సఖిభిరీరితవారిపరిశ్రితమ్ |
వదనమాకులలోచనమాదధె స్మితమముష్య హి కంచన విభ్రమమ్ ||

3.86 ||

స శనకైర్బలినో యుగపద్గతాన్ ప్రవిహృతేషు సఖీన్ నిరపాతయత్ |
అశనకైర్యుగపత్ ప్రకృతాహవాన్ సహసితో ద్విజసూనురయత్నవాన్ ||

3.87 ||

గ్రహణ నిగ్రహణే గ్రహణే దృఢే గురుభరోద్ధరణాదివిధౌ పటౌ |
ఇహ విభావుపచారధియా నృణాం ఋ తమయం నను భీమ
ఇతీరితమ్ || 3.88 ||

విహరతీతి పఠత్యపి న స్ఫుటం స్వగృహగామిని చాద్రుతమాయతి |
పరితుతోష న తత్ర జగద్గురౌ స కిల పూగవనాన్వయజో ద్విజః || 3.89

||

అథ కదాచన సోఽధ్యయనాంతరే తమవదత్ కుపితోఽన్యమనస్వినమ్

|

పఠసి నో శఠ తే సఖిభిః సమం కిమితి నిత్యముదాసితధీరితి || 3.౫౦ ||

గుణనికా చరణాదికగోచరా న మమ హృద్దయితేత్యుదితేఽమునా |

వద విశారదవాద యథేప్పితం త్వముపరీత్యవదద్ధరణీసురః || 3.౫౧ ||

సకలలక్షణశిక్షణమూలభూః శ్రుతిసమామననం స్థలనోఽజ్ఞితమ్ |

న ఖలు కేవలమస్య గురోర్వ్యాధాత్ సుమనసామపి తత్ర కుతూహలమ్ ||

3.౫౨ ||

ప్రియవయస్యశిరోగురువేదనాం అశమయత్ సహజామపి దుస్సహమ్ |

స విపినే విజనె ముఖవాయునా శ్రవణ గోచరితేన కదాచన || 3.౫౩ ||

అధిగతోపనిషచ్చ సకృచ్చుతా ప్రకటభాగవతీతి న విస్మయః |

అధిగతా నను జాత్వపి న శ్రుతాః ప్రతిభయా శ్రుతయః శతశోఽమునా ||

3.౫౪ ||

సాక్షాదథోపనిషదో విభురైతరేయ్యాః

పాఠచ్ఛలేన విజనేఽర్థరసం బ్రువాణః |

అధ్యాపకాయ వితతార విమోక్షబీజం

గోవిందభక్తిముచితాం గురుదక్షిణాం సః || 3.౫౫ ||

అయి స్వామిన్ దుష్టాన్ దమయదమయ స్పష్టముచిరాద్

గుణాన్ గూఢాన్ విష్ణోః కథయకథయ స్వాన్ ప్రమదయన్ |

తదాఽఽనందం తన్వన్నితి సుమనసాం సోఽనుసరతా
మనుజ్ఞామాదత్త త్రిభువనగురుర్బ్రాహ్మణగురోః || ౩.౫౬ ||
|| ఇతి శ్రీమత్కవికులతిలక త్రివిక్రమపండితాచార్యసుత
నారాయణపండితాచార్యవిరచితే శ్రీమధ్వవిజయే
ఆనందాంకితే తృతీయః సర్గః ||

www.yousigma.com